

1. $f(x) = x^3 - 7x^2 + 14x - 6$ fonksiyonunun $[0, 1]$ aralığında tek kökü olduğu bilinmektedir.
- (a) İkiye bölme yöntemini kullanarak $f(x)$ fonksiyonunun kökü $[0, 1]$ aralığında 10^{-3} hassasiyetle kaç adımda bulunacağını hesaplayınız.
- (b) İkiye bölme yöntemi ile $f(x)$ fonksiyonunun kökünü $[0, 1]$ aralığında 10^{-3} hassasiyetle hesaplayınız. $n, a_n, b_n, c_n, |b_n - c_n|$ değerlerini ve $f(a_n)f(c_n)$ işlem sonucunun işaretini tablo halinde yazınız.
- (c) MATLAB programında `fzero()` fonksiyonunu kullanarak $f(x)$ fonksiyonunun kökünü $[0, 1]$ aralığında bulunuz ve ikiye bölme yöntemiyle hesapladığınız değeri bu sonuç ile karşılaştırınız.

Çözüm:

a.

$$n \geq \frac{\log\left(\frac{b-a}{\varepsilon}\right)}{\log 2}$$
$$n \geq \frac{\log\left(\frac{1}{10^{-3}}\right)}{\log 2} = 9.97 \sim n \rightarrow 10$$

b.

$n = 1$:

$$a_1 = 0, b_1 = 1, c_1 = 0.5$$

$|b_1 - c_1| = 0.5 > 10^{-3}$ olduğu için yönteme devam edilir.

$n = 2$:

$$f(a_1)f(c_1) = 3.75 > 0 \implies a_2 = 0.5, b_2 = 1, c_2 = 0.75$$

$$|b_2 - c_2| = 0.25 \not< 10^{-3}.$$

$n = 3$:

$$f(a_2)f(c_2) = -0.61523 < 0 \implies a_3 = 0.5, b_3 = 0.75, c_3 = 0.625$$

$$|b_3 - c_3| = 0.125 \not< 10^{-3}.$$

$n = 4$:

$$f(a_3)f(c_3) = -0.16235 < 0 \implies a_4 = 0.5, b_4 = 0.625, c_4 = 0.5625$$

$$|b_4 - c_4| = 0.0625 \not< 10^{-3}.$$

$n = 5$:

$$f(a_4)f(c_4) = 0.101166 > 0 \implies a_5 = 0.5625, b_5 = 0.625, c_5 = 0.59375$$

$$|b_5 - c_5| = 0.03125 \not\leq 10^{-3}.$$

$n = 6$:

$$f(a_5)f(c_5) = -0.00875 < 0 \implies a_6 = 0.5625, b_6 = 0.59375, c_6 = 0.578125$$

$$|b_6 - c_6| = 0.015625 \not\leq 10^{-3}.$$

$n = 7$:

$$f(a_6)f(c_6) = 0.00851 > 0 \implies a_7 = 0.578125, b_7 = 0.59375, c_7 = 0.5859375$$

$$|b_7 - c_7| = 0.0078125 \not\leq 10^{-3}.$$

$n = 8$:

$$f(a_7)f(c_7) = -5.42761 \times 10^{-5} < 0 \implies a_8 = 0.578125, b_8 = 0.5859375, c_8 = 0.58203125$$

$$|b_8 - c_8| = 0.00390625 \not\leq 10^{-3}.$$

$n = 9$:

$$f(a_8)f(c_8) = 0.00135 > 0 \implies a_9 = 0.58203125, b_9 = 0.5859375, c_9 = 0.583984375$$

$$|b_9 - c_9| = 0.001953125 \not\leq 10^{-3}.$$

$n = 10$:

$$f(a_9)f(c_9) = 3.16880 \times 10^{-4} > 0 \implies a_{10} = 0.583984375, b_{10} = 0.5859375, c_{10} = 0.5849609375$$

$|b_{10} - c_{10}| = 0.0009765625 < 10^{-3}$ olduğu için iterasyon sonlandırılır ve kök c_n teriminin son değeri olarak belirlenir.

$$x_y = 0.5849609375$$

n	a_n	b_n	c_n	 b_n - c_n 	sgn [f(a_n)f(c_n)]
1	0	1	0.5	0.5	+1
2	0.5	1	0.75	0.25	-1
3	0.5	0.75	0.625	0.125	-1
4	0.5	0.625	0.5625	0.0625	+1
5	0.5625	0.625	0.59375	0.03125	-1
6	0.5625	0.59375	0.578125	0.015625	+1
7	0.578125	0.59375	0.5859375	0.0078125	-1
8	0.578125	0.5859375	0.58203125	0.00390625	+1
9	0.58203125	0.5859375	0.583984375	0.001953125	+1
10	0.583984375	0.5859375	0.5849609375	0.0009765625	iterasyon sonu

c.

```
>> format long
>> f = @(x) x^3 - 7*x^2 + 14*x - 6;
>> x0 = [0 1];
>> fzero(f, x0)
```

ans =

0.585786437626905

$$x_g = 0.585786437626905$$

$$|x_g - x_y| = 8.255001269050766 \times 10^{-4} < 10^{-3}$$

2. $2 \ln x = -2x^2$ denkleminin kökünü 10^{-8} hassasiyetle

(a) Newton yöntemini kullanarak $x_0=1$ başlangıç değerinden hareketle bulunuz.

(b) Sekant yöntemini kullanarak $x_0=0.5$, $x_1=1$ başlangıç değer çiftinden hareketle bulunuz.

Çözüm: Denklem kökü bulmak için $f(x) = 2 \ln x + 2x^2$ fonksiyonu tanımlanır.

a.

Newton yöntemi

$$x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_n)}$$

iterasyon adımıyla uygulanır. Bu yüzden öncelikle $f(x)$ fonksiyonunun türevi bulunmalıdır.

$$f'(x) = \frac{2}{x} + 4x$$

$n = 0$:

$$x_1 = x_0 - \frac{f(x_0)}{f'(x_0)} = 1 - \frac{2}{6} = 0.6666666666666667$$

$|x_1 - x_0| = 0.33333333333333 > 10^{-8}$ olduğu için yönteme devam edilir.

$n = 1$:

$$x_2 = x_1 - \frac{f(x_1)}{f'(x_1)} = 0.6666666666666667 - \frac{0.077958672672561}{5.666666666666666} = 0.652909253842097$$

$$|x_2 - x_1| = 0.01375741282457 \not< 10^{-8}.$$

$n = 2$:

$$x_3 = 0.652909253842097 - \frac{-5.32673851338927 \times 10^{-5}}{5.674849840475153} = 0.652918640413836$$

$$|x_3 - x_2| = 9.386571738656535 \times 10^{-6} \not< 10^{-8}.$$

$n = 3$:

$$x_4 = 0.652918640413836 - \frac{-3.046751739788078 \times 10^{-11}}{5.674843349013521} = 0.652918640419205$$

$|x_4 - x_3| = 5.368927524784795 \times 10^{-12} < 10^{-8}$ olduğu için iterasyon sonlandırılır ve kök x_n teriminin son değeri olarak belirlenir.

$$x_y = 0.652918640419205$$

n	x_n	$f(x_n)$	$f'(x_n)$	$x_{n-1} - x_n$
0	1	2	6	—
1	0.6666666666666667	0.077958672672561	5.666666666666666	0.3333333333333333
2	0.652909253842097	-5.326738513389273e-5	5.674849840475153	0.01375741282457
3	0.652918640413836	-3.046751739788078e-11	5.674843349013521	9.386571738656535e-6
4	0.652918640419205	iterasyon sonu		5.368927524784795e-12

b.

Sekant yöntemi

$$x_{n+1} = x_n - f(x_n) \frac{x_n - x_{n-1}}{f(x_n) - f(x_{n-1})}$$

iterasyon adımıyla uygulanır.

n	x_n	$f(x_n)$	$x_{n-1} - x_n$
0	0.5	-0.136294361119891	—
1	1	2	0.5
2	0.653534991624348	0.00349756575073346	0.346465008375652
3	0.652928038120894	5.33304543935964e-5	0.000606953503454077
4	0.652918640067814	-1.99408745071850e-9	9.39805307997865e-6
5	0.652918640419205	iterasyon sonu	3.51390916364380e-10

3. $e^x = 1/x$ denkleminin kökü $\alpha = 0.567143290409784$ olmak üzere, bu kökü sabit nokta iterasyonu ile bulmak için üç farklı iterasyon kuralı oluşturunuz. Bu kuralların yakınsamalarını kontrol ediniz. Yakınsayan kurallardan bir tanesini seçerek iterasyonu $x_0 = 1$ başlangıç değeri için ilk 10 adım için uygulayınız.

Çözüm:

$f(x) = e^x - 1/x = 0$ denklemini sabit nokta iterasyonu ile çözebilmek için x yalnız bırakılarak $x = g(x)$ haline getirilmelidir.

$$\begin{aligned}x &= e^{-x} = g_1(x) \\x^2 e^x &= x^2 \frac{1}{x} \Rightarrow x = x^2 e^x = g_2(x) \\\ln(e^x) &= \ln\left(\frac{1}{x}\right) \Rightarrow x = -\ln x = g_3(x)\end{aligned}$$

Yakınsamaları kontrol etmek için $|g'(\alpha)| < 1$ eşitsizliğine bakılır.

$$\begin{aligned}g'_1(x) &= -e^{-x} \Rightarrow |g'_1(\alpha)| = 0.567143290409784 < 1 \rightarrow \text{yakınsar} \\g'_2(x) &= 2x e^x + x^2 e^x \Rightarrow |g'_2(\alpha)| = 2.567143290409784 \not< 1 \rightarrow \text{ıraksar} \\g'_3(x) &= -\frac{1}{x} \Rightarrow |g'_3(\alpha)| = 1.763222834351897 \not< 1 \rightarrow \text{ıraksar}\end{aligned}$$

Bu durumda

$$x_{n+1} = g_1(x_n) = e^{-x_n}$$

iterasyon kuralı uygulanır.

$n = 0$:

$$x_1 = g_1(x_0) = e^{-1} = 0.367879441171442$$

$n = 1$:

$$x_2 = g_1(x_1) = 0.692200627555346$$

$n = 2$:

$$x_3 = g_1(x_2) = 0.500473500563637$$

$n = 3$:

$$x_4 = g_1(x_3) = 0.606243535085597$$

$n = 4$:

$$x_5 = g_1(x_4) = 0.545395785975027$$

$n = 5$:

$$x_6 = g_1(x_5) = 0.579612335503379$$

$n = 6$:

$$x_7 = g_1(x_6) = 0.560115461361089$$

$n = 7$:

$$x_8 = g_1(x_7) = 0.571143115080177$$

$n = 8$:

$$x_9 = g_1(x_8) = 0.564879347391050$$

$n = 9$:

$$x_{10} = g_1(x_9) = 0.568428725029061$$

n	$\mathbf{x}_n$	$\mathbf{x}_n - \mathbf{x}_{n-1}$
0	1	—
1	0.367879441171442	0.432856709590216
2	0.692200627555346	0.199263849238342
3	0.500473500563637	0.125057337145562
4	0.606243535085597	0.0666697898461470
5	0.545395785975027	0.0391002446758133
6	0.579612335503379	0.0217475044347569
7	0.560115461361089	0.0124690450935949
8	0.571143115080177	0.00702782904869481
9	0.564879347391050	0.00399982467039306
10	0.568428725029061	0.00226394301873445